

ANTON PANN

Năzdrăvaniile
lui Nastratin Hogeia

Fișă biobibliografică
de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

CUPRINS

Fișă biobibliografică.....	7
Notă asupra ediției	9

NĂZDRĂVĂNIILE LUI NASTRATIN HOGEA

Învățătura dată rău se sparge în capul tău	13
Copilul să-nvață când nu se răsfăță.....	15
Pâine, la foame, udată e cea mai dulce bucată	15
Niciunele nu sunt rele dacă te deprinzi cu ele	16
Orce îl numești avere să-l păstrezi tot la vedere.....	16
Când se gătește în laturi, numai din miros te saturi.....	17
Grijile-s la creditorii mai mult decât la datori	17
Când ceri și nu ți să trece, te-ntorci cu inima rece	18
Dacă n-ai să mergi călare, nu umbla la-mprumutare.....	19
Cască ochii la tocmeală, iar nu după ce te-nșală.....	19
Un nebun fâgăduiește și-înțeleptul s-amăgește	21
Nu vedea-n chip pocitura, ci vezi ce-i vorbește gura	22
Ca că ascuți bine este și sfatul unei neveste.....	23
Și cu minciuna neștine poate trăi-ntr-o zi bine.....	25
Haina mai mult e privită decât persoana cinstită.....	27
Omul nu poate să facă un lucru la toți să placă	28
Să fii altfel nu să poate, ci ca omul întru toate	29

Multe sunt astăzi vorbite, dar mâine ies osebite	30
Rugăciunea rău făcută niciodată nu ajută	31
La unul parte și-altui părticică	32
La orice urât din fire puțină îngrijire.....	34
Ori om, ori semnătură nu se schimbă din natură.....	35
Cine fură azi o ceapă, mâine fură și o iapă. Dar or în temniță plânge, or picioarele își frânge	36
Te păzește să nu-l superi, p-altul între proști să-l numeri ...	37
La lucrul știut de lume ca să-i dea d-aflător nume	39
În certuri cine se bagă păgubi trebuie să tragă	41
Mulți sunt proști care le place p-altii-n sobor să împace....	42
Câteodată în lume sunt primite și glume	44
Cui îi place liniștire să-și facă împrejmuire	45
Multe minciuni negândite sunt cam cu folos brodite	45
Dintr-o credință deșartă cade omul și într-altă	47
Omul când are culege, iar când n-are nu alege.....	49
Într-această lume orce d-unde vine se întoarce	50
Cine marfa își scumpește ca Nastratin păgubește.....	51
Marfă unde e, firește, și paguba îl sosește	52
Cine numără parale, el joacă cu ceamparale	53
Până la anul, or măgarul, or samarul	55
Nu căuta-nțelepciune, dacă n-ai unde o pune	63
Din tocmeală nenteleasă, bani dând rămâi fără casă	67
GLOSAR	73

FIȘĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ

Anton Pann s-a născut în 1796 (?) în localitatea Sliven din Bulgaria și a murit la data de 2 noiembrie 1854, în București. După moartea tatălui său, căldărarul Pantoleon Petrov, mama, grecoica Tomaida, emigrează cu cei trei copii în Basarabia, apoi la București (1812). Cu o existență picarescă, bogat colorată de episoade sentimentale, Anton Pann nu s-a bucurat de o instrucțiune sistematică, fiind un autodidact. Învață la școala lui Petru Efesiul „meșteșugul muzicii bisericești și pe acela al tiparului“ (1816-1819). Încă din această perioadă adaptează cântări liturgice grecești la noul sistem de psaltichie. În 1821 îl găsim la Brașov, refugiat probabil din pricina „zaverii“ lui Tudor Vladimirescu; ține lecții de „musichie“ maicilor de la Mănăstirea Dintr-un Lemn (1826) și fuge cu una dintre ele, Anica, la Brașov, apoi la București (1830), unde traduce, colportează și tipărește *Versuri muzicești* (1830), *Hristoitia* (1834), *Noul Erotocrit* (1837) ș.a.m.d. Ocupă catedra vacantă de la Seminarul Mitropoliei (1842), devine proprietar de tiparniță (1843). În 1848, din pricina molimei de holeră și a revoluției, se stabilește la Râmnicu Vâlcea. Se reîntoarce la București, unde moare de tifos, fiind înmormântat în curtea bisericii Lucaci. Publicând mai multe cărți de muzică eclesiastică, în care adaptase linia melodică grecească textului românesc (de exemplu, *Basul*

teoretic și practic al muzicii bisericești sau gramatica melodică, 1845), Anton Pann, fără a avea conștiința geniului său, „poezeste“ și „românește“ imensul tezaur paremiologic peninsular (rural și urban), structurându-l în celebra *Culegere de proverburile sau Povestea Vorbii* (1847), precum și în nu mai puțin cunoscutele *Fabule și istorioare* (1839, 1841), *O șezătoare la țară* sau *Povestea lui Moș Albu* (1851-1852) ș.a.m.d.

Năzdrăvăniile lui Nastratin Hoge este o sumă de istorii orientale, în care eroul propune interlocutorilor săi sfaturi înțelepte într-o manieră ludică. Suntem într-o atmosferă de poveste unde evoluția volumului coincide cu asimilarea experiențelor de viață. Structura de adâncime a fiecărei *năzdrăvănii* este plasată astfel încât extragerea unei morale să fie însoțită de plăcerea de a spune, de a colora întâmplările și de a zugrăvi năravuri. Istoriourile sale devin, ca la Boccaccio sau Cervantes, niște texte literare care rezistă prin ele însele, reflectând o lume diversă și pitorescă. Miturile, legendele și pildele lui Anton Pann, pentru că el și le aproprie instaurându-și omnisciența, capătă o altă natură, o autenticitate secundă, aceea a operei literare.

Aflat la temelia balcanismului literar românesc, continuând „linia filosofilor populari ai antichității, rămași multă vreme ca un tip viu în Orient, în întinsa arie a Bizanțului“ (Tudor Vianu), Anton Pann este un adevărat Esop al literaturii noastre, chintesențiind înțelepciunea milenarei umanități răsăritene.

Lucian Pricop